

Opdeling af den systemansvarlige virksomheds tarifpuljer pr. 1. januar 2005

1. Indledning	1
2. Lovmæssige rammer for tarifieringen af systemansvarets omkostninger	2
3. Konklusioner	3
4. Afslutning.....	6

Vedlagt:

Bilag 1, Anmeldesskema

Bilag 2, Systempulje

Bilag 3, Netpulje og indfødningsstarif

Bilag 4, PSO-puljen

Bilag 5, Tidsdifferentiering af systemansvarets PSO-tariffer efter ophævelse af aftagepligten.

Bilag 6, Brev fra Energistyrelsen om opkrævning af administrationsomkostninger

Notat udarbejdet af

Eltra og

Ekraft System

1. Indledning

Denne rapport fastlægger efter aftale med Energitilsynet de principper, der ligger til grund for de systemansvarlige virksomheders tarifiering og fordeling af indtægter og omkostninger på tarifpuljer pr. 1. januar 2005.

Den 15. december 2003 godkendte Energitilsynet en prisfastsættelse for 2004 i overensstemmelse med de principper, der fremgik af den første version af rapporten. Den foreliggende og anden version er konsekvensrettet i overensstemmelse med Energitilsynets afgørelse af 15. december om at systemtariffen skal opkræves af nettoforbruget og med ophævelsen af forbrugernes aftagepligt i lov nr. 494 af 9. juni 2004 og de tarifmæssige konsekvenser heraf. Konsekvensrettelsen er aftalt med Energitilsynets Sekretariat på møde den 22. juni 2004.

Hvis loven ikke træder i kraft den 1. januar 2005 vil systemansvaret basere tarifieringen på de principper, der er gældende i indeværende år.

Derudover besluttede Tilsynet den 15. december 2003, at de i løbet af 2004 vil afgøre hvilke formelle dokumentationskrav, der fremover skal stilles til både ex ante og ex post godkendelse af systemansvarets prisfastsættelse. Til brug for Sekretariatets arbejde hermed har Eltra og Elkraft System udarbejdet notatet "Myndighedskontrol med de systemansvarlige virksomheders omkostninger" og diskuteret dette med Sekretariatet på møde den 22. juni 2004. Denne problemstilling er ikke berørt i dette notat.

Den 29. september 2003 besluttede Energitilsynet, at Energitilsynet i løbet af 2003 vil analysere og vurdere Elkraft Systems betaling for rådigheden over 400 kV- og 132 kV-transmissionsnettet sammenholdt med Eltras tilsvarende betaling til 400 kV- og 150 kV-transmissionsnettet. På Tilsynets møde den 15. december 2003 blev det besluttet, at analysen skal afvente endelige tal vedrørende reguleringsregnskab og indtægtsrammer for transmissionsselskaberne.

Som det fremgår af tarif-notatet fra 2003 og Energitilsynets møde den 29. september 2003 er det aftalt, at der forud for ophævelsen af forbrugernes aftagepligt skal gennemføres et analysearbejde, som kan danne grundlag for en stillingtagen til den fremtidige tidsdifferentiering.

Som bilag 5 til denne rapport indgår en analyse af lovgrundlaget og mulighederne for at videreføre en tidsdifferentiering af tariffene efter lovændringen.

2. Lovmæssige rammer for tariferingen af systemansvarets omkostninger

Elforsyningsloven fastlægger, hvilke **elforbrugere** og **brugere** der skal bidrage til dækning af de enkelte omkostninger. Af elforsyningslovens § 8, stk. 3, 4 og 6, fremgår de omkostninger, der skal dækkes af alle **elforbrugere**. De systemansvarlige virksomheders øvrige omkostninger påhviler de **brugere**, der modtager ydelserne, jf. § 8, stk. 5. Det bemærkes, at afregningsgrundlaget for **elforbrugere** er en veldefineret størrelse svarende til den enkeltes bruttoforbrug. For **brugernes** vedkommende skal der tages konkret stilling til hvem, der modtager den pågældende ydelse, jf. § 73. For så vidt angår pristillæg til VE-produktion fastsætter § 8a stk. 1, at disse omkostninger skal opkræves hos alle danske elforbrugere bortset fra egenproducenter. § 9 fastsætter, at forbrugeren er fritaget for betaling af pristillæg m.v. til VE-energi for det elforbrug der overstiger 100 GWh pr. forbrugssted.

Den nye § 8, stk. 6 indebærer, at den systemansvarlige virksomheds administrationsomkostninger i forbindelse med betaling til offentlige forpligtelser efter lovens § 8, stk. 3 og 4, skal opkræves gennem den enkelte virksomheds tariffer, jf. udtalelse fra Energi styrelsen i bilag 6. Den systemansvarlige virksomheds administrationsomkostninger opkræves derfor gennem net- og systemtarifferne.

Opdelingen på tarifpuljer og placeringen af omkostninger heri er de systemansvarlige virksomheders praktiske udmøntning af denne differentierede opkrævning. Opdelingen har til hensigt at samle omkostningerne i grupper med samme afregningsgrundlag.

Afregningsgrundlagene fremgår af nedenstående tabel:

Tabel 1: Afregningsgrundlag for tarifferne

Tarifpulje	Afregningsgrundlag
Net *)	Aftag fra nettet
System*)	Aftag fra nettet
Indfødning	Indenlandsk produktion ekskl. aftagepligtig produktion
PSO **)	Bruttoforbrug

*) Ved aftag fra nettet forstås i praksis køb fra nettet.

***) PSO-tarifpuljen er i systemansvarets interne regnskab delt i en PSO1- og en PSO2-pulje for i praksis at tage højde for den i § 8a, stk. 1 nævnte undtagelse for egenproducenter og for storforbrugere i § 9.

Omkostningerne i net- og systempuljerne dækkes af systemets brugere i det omfang, de modtager ydelserne, dvs. i forhold til deres aftag fra nettet.

Med henblik på at håndtere de forskellige afregningsgrundlag for forbrugernes betaling af PSO-omkostninger er PSO-tariffen underopdelt. I 2004 har Eltra således haft en underopdeling af PSO-puljen i deres interne regnskab, Elkraft System har hidtil valgt at

gennemføre denne opdeling også i de offentliggjorte tariffer. I 2005 gennemføres udelukkende en intern opdeling i både Øst- og Vestdanmark.

Omkostninger i den interne PSO1-pulje (mindstekapacitet, F&U, nettilslutning m.m.) opkræves hos forbrugerne som en forholdsmæssig andel af deres bruttoforbrug, hvilket indebærer, at egenproducenter betaler tariffer for egenproduktion.

Omkostninger i den interne PSO2-pulje (pristillæg til miljøvenlig elproduktion) opkræves hos forbrugerne med samme beløb i forhold til deres bruttoforbrug. Dog fritages egenproducenters egenproduktion i henhold til § 8a, stk. 1 og storforbrugere fritages for den del af elforbruget, der overstiger 100 GWh i henhold til § 9 for omkostningerne til pristillæg efter §§ 56-57 og 59 a, stk. 1, nr. 1.

Tariferingen skal fastlægges i overensstemmelse med ovennævnte bestemmelser og må samtidig ikke stride mod lovens formål, som er beskrevet i § 1. Tarifferne skal derfor fastlægges, så de er i overensstemmelse med hensyn til:

- Energieffektivitet.
- Forsyningssikkerhed.
- Samfundsøkonomi.
- Miljø- og forbrugerbeskyttelse.

I Bilag 5 inddrages disse faktorer i forhold til spørgsmålet om tidsdifferentiering.

3. Konklusioner

I bilag 2 - 4 er indtægter og omkostninger opdelt og fordelt på tarifpuljer.

I bilag 5 redegøres for det historiske, lovmæssige og teoretiske grundlag for den hidtidige tidsdifferentiering af systemansvarets tariffer og der foretages beregninger af omfordelingen mellem kundegrupper ved en ændring af tidsdifferentieringen.

Som bilag 6 indgår udtalelse fra Energistyrelsen af 28. september 2004 om opkrævning af administrationsomkostninger i forbindelse med offentlige forpligtelser. Heraf fremgår, at administrationsomkostninger i forbindelse med betaling til offentlige forpligtelser skal opkræves gennem net- eller systemtariffen.

Net- og system

For netjenester gælder, at brugerne af ydelserne som udgangspunkt er produktion, forbrug, der aftages fra nettet, transit og i nogen grad egenproduktion. I henhold til § 73 skal omkostningerne således fordeles på disse køberkategorier.

En række indtægter og omkostninger i nettariffen er et resultat af transit. Flaskehalsindtægter, auktionsindtægter og modkøb opstår som et resultat af udvekslinger med udlandet og vedrører dermed ikke egenproducenter. Omkostningerne til nettab er primært et resultat af transit og vedrører dermed heller ikke egenproducenter og omkostningerne til nettet afholdes primært af hensyn til produktion og forbrug der aftages fra nettet. Nettariffen afregnes derfor efter aftaget fra nettet.

For systemtjenester har Energitilsynet i afgørelse af den 15. december 2003 fastsat, at egenproduceret elektricitet ikke kan pålægges elforsyningens omkostninger, der ikke er offentlige forpligtelser, afregningsgrundlaget for systemtariffen er derfor nettoforbruget, det vil sige i lighed med nettariffen aftaget fra nettet.

I praksis er der begrænsninger på, hvor meget der kan overvæltes på producenter og transit som en generel tarif. Dette skyldes internationale aftaler, der sigter på at skabe lige konkurrencevilkår for producenterne og ensartede vilkår for transitører.

- Det er i EU-regi besluttet, at de systemansvarlige transmissionsselskabers omkostninger ved transit skal finansieres via nationale tariffer fra 1. januar 2004. Formålet er at harmonisere reglerne for grænseoverskridende elhandel i EU.
- Nordel har en målsætning om, at harmonisere indfødningsstarifferne med henblik på at minimere de forvriddinger i elmarkedet, som forårsages af forskelle i tarifstruktur og tarifniveau. De nuværende danske indfødningsstariffer (0,4 øre/kWh hhv. 0,2 øre/KWh) ligger i den øvre ende af det bånd, som Nordel udstikker. Forskellen i de to tariffer er et resultat af en række netberegninger, som tager udgangspunkt i den geografiske placering af forbrug og produktion i det nordiske system. Hvis producenternes betaling stiger, vil det være i strid med indgåede aftaler og virke diskriminerende overfor indenlandske producenter til fordel for nordiske konkurrenter.

Producenternes betaling for indfødnings indgår i 2005 som en indtægt i netpuljen og reducerer således nettariffen. Der opkræves ikke tarif af transit, i henhold til EU-beslutningerne.

I 2005 vil Elkraft System videreføre tidsdifferentieringen fra 2004 af net- og systemtarifferne. Eltras tariffer for net og system er ikke tidsdifferentierede i 2004 og 2005, da belastningen af det vstdanske system er ganske jævn og der ikke ud fra den bagvedliggende omkostningsstruktur i det vstdanske system kan argumenteres for en tidsdifferentiering.

Offentlige forpligtelser

Som nævnt indledningsvist er afregningsgrundlaget for de offentlige forpligtelser veldefineret i elforsyningsloven. PP-tariffen der forudsættes at bortfalde pr. 1. januar 2005 er tidsdifferentieret, mens de nuværende PSO-tariffer er enhedstariffer. PSO-tarifferne

opkræves som enhedstariffer, mens betalingen af særlige pristillæg til producenterne varierer i modfase med markedsprisen – det skyldes, at størrelsen af de særlige pristillæg er fastsat som forskellen på en øvre afregning og markedsprisen på el.

Med Folketingets vedtagelse af Lov nr. 494 af 9. juni 2004 ophæves forbrugernes aftagepligt for energi fra decentrale kraftvarmeverker og vindmøller fra 1. januar 2005. Decentrale kraftvarmeproducenter med en installeret effekt på over 10 MW skal fremover selv afsætte energien på markedsvilkår, og herudover skal de modtage et pristillæg, der er variabelt med markedsprisen fra systemansvaret. Systemansvaret vil fortsat have aftagepligten for produktionen fra vindmøller og decentrale kraftvarmeanlæg med en effekt under 10 MW, men skal i modsætning til tidligere afsætte strømmen på Nord Pool og opkræve forskellen mellem markedsprisen på Nord Pool og afregningen til anlægsejerne hos forbrugerne over tariffene. Det vil resultere i, at omkostninger skal flyttes fra PP-tariffen til markedet og PSO-tariffen.

Der skal derfor tages stilling til om den forhøjede PSO-tarif skal videreføre PP-tariffens tidsdifferentiering eller om PSO-tariffen skal opkræves som en enhedstarif, hvor forbrugernes incitament til forbrugsplacering alene stammer fra variationen i timepriser på markedet. Som nævnt behandles denne problemstilling i Bilag 5.

Med lovændringen kobles systemansvarets støtte til den miljøvenlige elproduktion tættere til markedsprisen. Dermed får ændringer i markedsprisen på el en større effekt på systemansvarets over-/underdækninger.

Det må forventes, at det nye systemansvarlige selskab Energi Net Danmark der dannes den 1. januar 2005 vil tage stilling til den fremtidige tariffpolitik. For ikke at foregribe dette foreslås en fastholden af den nuværende tidsdifferentierings påvirkning af slutforbrugerne i omlægningen af PP-tariffen i 2005 og en fastholden af den nuværende tidsdifferentiering af net- og systemtarifferne.

Markedsprisen overtager som følge af lovændringen en del af tidsdifferentieringen af den nuværende PP-tarif fra 1. januar 2005. Denne tidsdifferentiering i markedsprisen er i Vestdanmark tilstrækkelig til at opretholde den nuværende påvirkning af elforbrugerne. I Østdanmark kan markedspriserne ikke i sig selv opretholde den tidsdifferentiering som elforbrugerne i dag oplever i deres elpris.

Med henblik på ikke at påvirke elforbrugernes betaling på lastperioder vil Eltra opkræve den samlede PSO-tarif for Vestdanmark i 2005 som en flad tarif (som en ikke tidsdifferentieret tarif) og Elkraft System vil opkræve PSO-tariffen som en tidsdifferentieret tarif.

Det betyder samlet set, at der i 2005 opkræves flade net-, system og PSO-tariffer i Vestdanmark og tidsdifferentierede net-, system og PSO-tariffer i Østdanmark.

4. Afslutning

Forbrugernes betaling af støtten til den miljøvenlige elproduktion opkræves via PSO-tariffen fra 1. januar 2005 dette under forudsætning af, at de relevante bestemmelser i lov nr. 494 træder i kraft ved denne dato.

Den nye opdeling af tarifferne giver på basis af 2004 budgettet følgende tariffer.

Tabel 3: 2004 tariffer beregnet ved ophævelse af aftagepligt

Øre/kWh	Net forbrug	Net produktion	System	PSO1	PSO2	Tarifpåvirkning forbrug i alt
Østdanske tariffer	3,5	0,2	2,1	2,2	5,9	13,7
Vestdanske tariffer	2,2	0,4	1,4	1,2	10,4	15,2

Nedenfor fremgår de oprindeligt udmeldte tariffer for 2004 fra de systemansvarlige virksomheder.

Tabel 4: De budgetterede 2004-tariffer for Eltra og Elkraft System

Øre/kWh		Lavlast	Højlast	Spidslast	Gennemsnit
Nettarif forbrug	VestDK	0,4	0,4	0,4	0,4
	ØstDK	2,0	4,2	6,4	3,5
Nettarif produktion	VestDK	0,4	0,4	0,4	0,4
	ØstDK	0,2	0,2	0,2	0,2
Systemtarif	VestDK	1,5	1,5	1,5	1,5
	ØstDK	1,2	2,5	3,8	2,1
PSO1-tarif	VestDK	4,0	4,0	4,0	4,0
	ØstDK	2,1	2,1	2,1	2,1
PSO2-tarif	VestDK		Indeholdt i PSO1		
	ØstDK	1,2	1,2	1,2	1,2
PP-tarif	VestDK	39,1	47,4	52,3	44,3
	ØstDK	39,5	46,4	53,2	44,2
PP-procent	VestDK				44,2
	ØstDK				33,1
Prispåvirkning forbruger i alt	VestDK				25,5
	ØstDK				23,5

Tarifferne i tabel 4 gav anledning til en budgetteret opkrævning hos forbrugerne af 25,5 øre/kWh for Vestdanmark og 23,5 øre/kWh for Østdanmark. Denne forskel i tarifpåvirkningen på næsten 10 øre/kWh i forhold til tabel 3 er begrundet i forbrugernes betaling for den aftagepligtige el. I tabel 4 modtager forbrugerne en levering af 44,2 pct. af

deres elforbrug i Vestdanmark og 33,1 pct. i Østdanmark¹. Denne strøm skal forbrugeren selv købe på markedsmæssige vilkår under vilkårene i tabel 3.

I bilagene 2 til 4 beskrives fordelingen af omkostninger og indtægter på net-, system-, og PSO-puljerne. Der er givet en kort forklaring til indtægterne og omkostningerne i tariffene. I forklaringen indgår overvejelser om, hvilke brugere (forbrugere, nettoafregnet egenproduktion, produktion og transit) der modtager ydelsen.

Posternes placering i tarifpuljer fremgår også af anmeldesskemaet i **Bilag 1**. Skemaet anvendes ved den årlige anmeldelse til Energitilsynet af det kommende års budget og tariffer for den systemansvarlige virksomhed.

¹ De angivne PP-procenter er de oprindeligt budgetterede.

Anmeldelseskema, budget 200X

Puljefordelte indtægter		(Beløb i tusinde kr.)	Net	System	PSO	I alt
Note	Lovhjemmel for opkrævning	Type af indtægt				
I.1	§ 8, § 8a og § 9	Tarifindtægter	x	x	x	
I.2	§ 8 stk. 5, § 71, stk. 1 og § 27c, stk. 8	Salg af regulerkraft		x		
I.3	§ 8, stk. 5, § 71, stk. 1 og § 27c, stk. 8	Salg på balancemarkedet, system		x		
I.4	§ 8, stk. 5	Flaskehalsindtægter	x			
I.5	§ 8, stk. 5	Indtægter vedr. udlandsforbindelser	x			
I.6	§ 8, stk. 5	Cross Border Trade (CBT)	x			
I.7	§ 59a	Salg af miljøvenlig el på Nord Pool			x	
I.8	§ 8, stk. 1	Øst-vest udligning af pristillæg				
I.9		Andre indtægter	x	x		
I.10		I alt				

Bilag 1

Puljefordelte omkostninger

(Beløb i tusinde kr.)

Tarifpuljer

Note	Lovhjemmel for opgaven	Lovhjemmel for dækning af omkostning	Omkostning	Net	System	PSO	I alt
O.1	§ 27a, stk. 1, nr. 1	§ 8, stk. 5 og § 71, stk. 1	Køb af reservekapacitet og systemtjenester		x		
O.2	§ 27c, stk. 4	§ 8, stk. 5 og § 71, stk. 1	Køb af regulerkraft		x		
O.3	§ 27c, stk. 5	§ 8, stk. 5 og § 71, stk. 1	Køb på balancemarkedet, system		x		
O.4	§ 69, stk. 1	§ 8, stk. 5 og § 71, stk. 1	Tilskud til Elmuseet		x		
O.5	§ 51, stk. 2 og 3 samt § 78, stk. 6 og 7	§ 8, stk. 5	Energitilsynets og Energistyrelsens tilsyn		x		
O.6	§ 21, stk. 5	§ 8, stk. 5 og § 71, stk. 1	Brug af 400 kV-nettet og udlandsforbindelser	X			
O.7	§ 21, stk. 5	§ 8, stk. 5 og § 71, stk. 1	Brug af 132-kV-nettet	X			
O.8	§ 69, stk. 1	§ 8, stk. 5 og § 71, stk. 1	Nettab	X			
O.9	§ 31, stk. 2	§ 8, stk. 5 og § 71, stk. 1	Modkøb/specialregulering	X			
O.10	§ 69, stk. 1	§ 8, stk. 5 og § 71, stk. 1	Cross Border Trade	x			
O.11	§ 28, stk. 2, nr. 1	§ 8, stk. 5 og § 71, stk. 1	F&U-projekter vedr. systemforhold		x		
O.12	§ 28, stk. 2, nr. 1	§ 8, stk. 5 og § 71, stk. 1	F&U-projekter vedr. transmission	x			
O.13	§ 29	§ 8, stk. 4, nr. 1	F&U-projekter vedr. miljøvenlig elproduktionsteknologi			x	
O.14	§ 22, stk. 6	§ 8, stk. 4, nr. 2	F&U i effektiv energianvendelse			x	
O.15	§ 27a, stk. 1, nr. 2	§ 8, stk. 4, nr. 1	Mindsteproduktionskapacitet			x	
O.16	§ 17, stk. 6	§ 8, stk. 4, nr. 3	Miljøundersøgelser i forbindelse med havmølleparker			x	
O.17	§ 67 og § 68	§ 8, stk. 4 nr. 2 og 4	Nettilslutning af vindmøller og decentrale kraftvarmeværker			x	
O.18	§ 25, stk. 1 i stærkstr. loven	§ 25, stk. 2 i stærkstr. loven	Sikkerhedsstyrelsen			x	

Bilag 1

Note	Lovhjemmel for opgaven	Lovhjemmel for dækning af omkostning	Omkostning	Net	System	PSO	I alt
O.19	§§ 56-57 b	§ 8, stk. 3	Pristillæg			x	
O.20	§ 8, stk. 3	§ 8, stk. 3	Øst-vest udligning af pristillæg			x	
O.21	§§ 58-58 b og § 59 a, stk. 1, nr. 2 og stk. 2	§ 8, stk. 4, nr. 1	Pristillæg til decentrale kraftvarmeanlæg			x	
O.22	§ 59a, stk. 1	§ 8, stk. 4, nr. 1	Køb af miljøvenlig el			x	
O.23	§ 69, stk. 1	§ 8, stk. 1-6 og § 71, stk. 1	Drift, planlægning og administration	x	x		
O.24	§ 69, stk. 1	§ 8, stk. 1-6 og § 71, stk. 1	Afskrivninger	x	x	x	
O.25	§ 69, stk. 1	§ 8, stk. 1-6 og § 71, stk. 1	Renter netto	x	x	x	
O.26	§ 69, stk. 1	§ 8, stk. 1-6 og § 71, stk. 1	Andre omkostninger	x			
O.27			Omkostninger i alt				
O.28			Indtægter - omkostninger				
O.29	§ 69, stk. 1	§ 71, stk. 1	Forrentning af egenkapital (er inkluderet under andre omk.)	x	x	x	
O.30			Over(+)-/underdækning(-) primo				
O.31			Over(+)-/underdækning(-) ultimo				

Systempulje

Systemtjenester indeholder ydelser, som sikrer forsyningssikkerheden og elforsyningskvalitet. Herudover indgår tilskud til myndighedernes tilsyn og Elmuseet. Omkostningerne skal opkræves hos systemets brugere i henhold til § 9, stk. 2. Tariffpuljen for systemtjenester indeholder følgende indtægter og omkostninger:

<u>Indtægter</u>	
I.1	Tarifindtægt, systempulje
I.2/O.2	Salg af regulerkraft
I.3/O.3	Salg på balancemarkedet, system
I.9	Andre indtægter: Gebyrer fra de balanceansvarlige aktører
<u>Omkostninger</u>	
O.1	Køb af reservekapacitet og systemtjenester
I.2/O.2	Køb af regulerkraft
I.3/O.3	Køb på balancemarkedet, system
O.4	Tilskud til Elmuseet
O.5	Energistyrelsens og Energitilsynets tilsyn
O.11	F&U-projekter vedrørende systemforhold
O.23	Andel af drift, planlægning og administration
O.24	Andel af afskrivninger
O.25	Andel af renter netto
O.29	Andel af forrentning af egenkapital

I.9: Andre indtægter: Gebyrer fra de balanceansvarlige aktører

De balanceansvarlige aktører betaler et gebyr til den systemansvarlige virksomhed for at handle på markedet. Gebyret dækker administrative omkostninger ved at håndtere målinger og foretage afregninger af ubalancer.

O.1: Køb af reservekapacitet og systemtjenester (§ 27a, stk. 1, nr. 1)

Den systemansvarlige virksomhed køber reservekapacitet i form af op- og nedreguleringsmulighed på kraftværkerne for at sikre den tekniske kvalitet og balance i systemet. Herudover købes systemtjenester for at sikre frekvens- og spændingskvalitet, ligesom systemansvaret disponerer over en hurtigreserve, der kan aktiveres ved driftsforstyrrelser.

Driftsforstyrrelser forekommer sjældent og omfanget af almindelige ubalancer varierer kraftigt. Derfor har de systemansvarlige virksomheder hidtil givet kraftværkerne en fast årlig betaling for at sikre, at der holdes tilstrækkelig kapacitet tilbage til regulerkraftmarkedet, så den er til rådighed, når der er brug for den. Udover den faste betaling får

kraftværkerne en variabel betaling, når reservekapaciteten aktiveres. Denne omkostning er beskrevet under I2-3/O2-3 Balance- og regulerkraftmarked.

Brugerne af ydelserne er primært forbrug og produktion og i mindre omfang transit. Det gælder også i nogen grad nettoafregnede egenproducenter, medmindre de kører fuld-
stændig ø-drift. De nettoafregnede egenproducenter er en uhomogen gruppe, deres forskellige brug af systemtjenester og reservekapacitet afhænger af, hvor tæt sammenhængen mellem forbrug og egenproduktion er. Hos en del egenproducenter, hvor elproduktionen sker som et led i deres primære produktionsprocesser vil elforbruget falde, i det øjeblik elproduktionsapparatet falder væk. Deres brug af systemtjenester og reservekapacitet vil derfor altid være mindre end bruttoforbruget.

Det vil være besværligt at indføre en rådighedsbetaling for systemtjenester, idet denne kun med rimelighed kan fastsættes som en individuel abonnementsbetaling for op mod 125 egenproducenter baseret på de anlægsspecifikke forhold.

I.2-3/O.2-3 Køb og salg på balance- og regulerkraftmarkedet (§ 27c, stk. 4 og 5)

I driftsdøgnet sikrer den systemansvarlige virksomhed den overordnede systembalance ved at købe og sælge regulerkraft hos elproducenterne eller de systemansvarlige virksomheder i nabo-områderne og formidle den videre til de aktører, der har afvigelser mellem deres planlagte og deres faktiske produktion/forbrug.

Med den fælles nordiske regulering, der indførtes fra 1. september 2002, gælder følgende for Norden som helhed: Før driftsdøgnet indmelder forbrugere, elhandlere og producenter aktørplaner. Planen viser, hvor meget aktøren forventer at forbruge/producere, og hvorledes energien fremskaffes/afsættes. Aktørplaner er pr. definition i balance, dvs. indfødnings (produktion og import) = udtag (forbrug og eksport). I selve driftstimen kan der opstå ubalancer mellem aktørplanerne og det faktiske forbrug/produktion. Hvis det faktiske forbrug overstiger produktionen, køber systemansvaret energi hos kraftværkerne (opregulering) på regulerkraftmarkedet, og på balancemarkedet sælges energien videre til de aktører, der er i ubalance. Hvis forbruget er mindre end produktionen, da beder systemansvaret producenterne om at producere mindre (nedregulering), mod at producenterne aftager energien fra systemansvaret.

Der er brugerbetaling af de variable omkostninger, idet balancekraftprisen er bestemt, at priserne på regulerkraftmarkedet. Samlet set giver balancemarkedet et driftsoverskud, men medregnes de faste omkostninger til reservekapacitet/regulerkraft under O.1, er der tale om et betydeligt underskud, som dækkes af systemtariffen.

O.4 Tilskud til Elmuseet (§ 69, stk. 1)

De systemansvarlige virksomheder yder et fast årligt tilskud til Elmuseet. Tilskuddet er godkendt af Energitilsynet som en nødvendig omkostning.

O.5 Energitilsynets og Energistyrelsens tilsyn (§ 51, stk. 2 og 3, og § 78, stk. 6 og 7)

De systemansvarlige virksomheder skal opkræve en afgift til dækning af Energistyrelsens og Energitilsynets omkostninger ved at varetage opgaver med relation til den kollektive elforsyning. Det drejer sig om følgende opgaver:

- Tilsyn med at vilkår i bevillinger til net-, transmissions- og forsyningspligtige virksomheder samt systemoperatører overholdes. (§ 51, stk. 2).
- Behandling og vurdering af kollektive elforsyningsvirksomheders F&U- og planlægningsopgaver, herunder tiltag i forbindelse med energibesparelser, F&U i miljøvenlig elproduktion, og systemplaner. (§ 51, stk. 3)
- Energitilsynets opgaver i forbindelse med tilsyn og klager, herunder fastlæggelse af indtægtsrammer. (§ 78, stk. 7)

Opgaverne vedrører net-, system- og PSO-opgaver. En fordeling af omkostningen på tarifpuljerne fordrer en opgørelse fra Energistyrelsen og Energitilsynet af deres ressourcefordeling på opgaverne.

Den samlede afgift beregnes som 1,1 kr./MWh af forbruget, som er opgjort ud fra bruttoforbruget. Energistyrelsen har i korrespondance med Eltra og Energitilsynet i forbindelse med Energitilsynets afgørelse af 26. marts 2001 vedrørende klage fra BASF Health & Nutrition om betaling af PSO og nettarif skrevet, at denne omkostning skal betales af brugerne af systemet og ikke kun forbrugere.

Omkostningen placeres i systemtariffen.

O.11 F&U vedrørende systemforhold (§ 28 stk. 2, nr. 1)

Omkostningen afholdes i medfør af § 28, stk. 2, nr. 1 for at sikre, at der udføres forsknings- og udviklingsaktiviteter, som er nødvendige for en fremtidig miljøvenlig og energieffektiv transmission og distribution af elektricitet. Omkostningen har karakter af en fast omkostning.

O.23 Andel af drift, planlægning og administration (§ 69, stk. 1)

De systemansvarliges samlede administrationsomkostninger bliver fordelt på net- og systemtarifferne ud fra en opgørelse over, hvordan ressourcerne anvendes. Omkostningen har karakter af en fast omkostning.

Bestemmelsen i § 8, stk. 6 indebærer, at administrationsomkostninger forbundet med PSO-aktiviteter opkræves gennem net- og systemtarifferne.

O.24 Andel af afskrivninger (§ 69, stk. 1)

En stor del af afskrivningerne placeres under systempuljen, da der primært afskrives på driftsovervågningssystemer, netberegningssystemer, kontrolrum, administrationsbygning m.m.

O.25 Andel af renter netto (§ 69, stk. 1)

Renter fordeles efter de renteomkostninger, som den enkelte pulje giver anledning til qua finansiering af enkelomkostninger, over-/underdækninger og en fordeling af renteomkostninger/-indtægter fra kassekredit. Omkostningen har karakter af en fast omkostning.

O.29 Forrentning af egenkapital (§ 69, stk. 1)

I medfør af § 69, stk. 1, fastsættes tarifferne blandt andet under hensyntagen til forrentning af kapital.

I.1 Tarifindtægter, systempuljen

Systemtariffen skal dække de omkostninger under systemtjenester, som ikke bliver dækket af andre indtægter, primært brugerbetaling for balancekraft.

Energitilsynet har i afgørelse af den 15. december 2003 fastsat, at egenproduceret elektricitet ikke kan pålægges elforsyningsens omkostninger, der ikke er offentlige forpligtelser, afregningsgrundlaget for systemtariffen er derfor nettoforbruget.

Bilag 3

Netpulje og indfødningsstarif

Nettjenester vedrører aktiviteter i forbindelse med drift og vedligeholdelse af transmissionsnettet, defineret som 150/132 og 400 kV-nettet samt udlandsforbindelserne. Omkostningerne skal opkræves hos nettets brugere i henhold til § 8, stk. 5.

Følgende indtægter og omkostninger er placeret i tarifregnskabet for nettjenester:

<u>Indtægter</u>	
I.1	Tarifindtægt, netpulje
I.4	Flaskehalsindtægter
I.5	Indtægter vedr. udlandsforbindelser
I.6	Cross Border Trade (CBT)
I.9	Andre indtægter: Betaling for særrettigheder
<u>Omkostninger</u>	
O.6	Brug af 400 kV-nettet og udlandsforbindelser
O.7	Brug af 150/132 kV-nettet
O.8	Nettab
O.9	Modkøb/specialregulering m.m.
O.10	Cross Border Trade (CBT)
O.12	F&U-projekter vedr. transmission
O.23	Andel af drift, planlægning og administration
O.24	Andel af afskrivninger
O.25	Andel af renter netto
O.26	Andre omkostninger
O.29	Andel af forrentning af egenkapital

I.4 Flaskehalsindtægter

Begrænsningerne på overføringskapaciteterne mellem anmeldingsområderne i Nord Pool-området (flaskehalse) resulterer i praksis i forskellige priser inden for Nord Pool-området. Elektriciteten flyder fra lavprisområder med relativt stort udbud til højprisområder med relativ stor efterspørgsel. Da producenterne i lavprisområdet bliver afregnet til den lave områdepris, og købere betaler den høje områdepris, opsamles der et overskud hos Nord Pool. Overskuddet fordeles mellem de involverede systemoperatører.

Indtægterne er således bestemt af de prisforskelle mellem anmeldingsområderne i Nord Pool, der opstår som følge af begrænset overføringskapacitet.

EU-forordning af 26. juni 2003 om betingelser for netadgang i forbindelse med grænseoverskridende elektricitetsudveksling giver mulighed for at flaskehals- og auktionsind-

tægter kan anvendes til forstærkning af transmissionsnettet eller nedsættelse af tariffer. Systemansvaret vil drøfte de nye muligheder med Energistyrelsen.

I.5 Indtægter vedrørende udlandsforbindelser

For Østdanmark består denne post af indtægter fra auktioner over kapacitet på KONTEK-forbindelsen. I Vestdanmark holdes tilsvarende auktion over kapaciteten på Tysklandsgrænsen. Denne auktion afholdes i samarbejde med E.ON Netz, hvormed indtægterne også deles. Indtægterne er bestemt af markedsaktørernes betalingsvillighed for kapacitet over grænsen time for time.

Jævnfør under I.4 for nye muligheder for anvendelse af provenu.

I.6 Cross Border Trade

Fra 1. januar 2004 indtrådte de nordiske lande i ETSO's transitkompensationsordning (ETSO CBT). Da Øst- og Vestdanmark ikke er elektrisk sammenkoblede indgår Eltra og Elkraft System derfor som adskilte aftalepartnere. Samtidig bortfaldt den nordiske transitløsning. Via denne ordning udlignes de europæiske systemoperatørers transitomkostninger. Systemansvar der har omkostninger forbundet med transit som følge af andre områders anvendelse af transmissionsnettet kompenseres via denne ordning af de systemansvar, hvorfra importen og eksporten finder sted.

Omkostningerne ved transit beregnes med udgangspunktet i indtægtsrammeme for transmissionsselskaberne (400 kV og 132/150 kV), dog således at der kun indgår den del af transmissionsnettet, der reelt anvendes til transit. Dette net kaldes det horisontale net. Kompensationen kan nu beregnes ved at gange de årlige omkostninger for det horisontale net med transittens andel af brugen af dette net). Hertil kommer transittens bidrag til nettab ved at gange nettabet i det horisontale net med transittens andel af brugen af dette net). Denne omkostning dækkes af de systemansvarlige, hvorfra transitten udspringer, dvs. import- og eksportlandene. Kompensationen opgøres månedligt. De to danske systemansvar varetager en stor transit mellem Nordel-området og UCTE og vil derfor normalt have en nettoindtægt på kompensationsordningen, men optræder i alle tre roller, dvs. som eksport-, import- og transitområde.

I.9 Andre indtægter: Betaling for særrettigheder

Elkraft System indtægtsfører forudbetalinger i forbindelse med salg af brugsret til dele af kapaciteten på KONTEK-forbindelsen.

O.6 Brug af 400 kV-nettet og udlandsforbindelser (§ 21, stk. 5)

Betalingen sker til Elkraft Transmission henholdsvis Eltra og er fastsat på baggrund af indtægtsrammerne. Indtægtsrammerne bliver fastsat af Energitilsynet og skal dække transmissionsselskabernes omkostninger til drift- og vedligeholdelse samt investeringer

i nettet. I Eltra's område udgør udlandsforbindelserne skønsmæssigt ca. 1/3-del af indtægtsrammen.

Brugerne af nettet er produktion, forbrug, der aftages fra nettet og transit.

O.7 Brug af 132/150 kV nettet (§ 21, stk. 5)

Betalingen sker til 132/150 kV-transmissionsselskaberne og er fastsat på baggrund af indtægtsrammerne. De systemansvarlige virksomheders betaling for rådighedsstillelsen sker på grundlag af § 21, stk. 5, i Elforsyningsloven, opkrævningen hos brugerne er hjemlet i § 8, stk. 5, og § 71, stk. 1.

Brugerne af nettet er overvejende produktion og forbrug, der aftages fra nettet og i mindre omfang transit.

O.8 Nettab (§ 69, stk. 1)

De systemansvarlige virksomheder dækker tabet i 132/150 kV-, 400 kV-nettet og udlandsforbindelserne, som de har rådighed over. Nettabet købes på Nord Pool.

Nettab er et resultat af transporterne i nettet, og omkostningerne hertil skal derfor som udgangspunkt fordeles på transit, produktion og forbrug efter samme principper som omkostningerne for brug af nettet og have samme afregningsgrundlag.

O.9 Modkøb/specialregulering (§ 31, stk. 2)

Systemansvaret foretager modkøb og specialregulering for at sikre transportkapaciteten i driftssituationer, hvor der er uventede begrænsninger på udlandsforbindelserne (modkøb) eller i det interne net (specialregulering). I praksis beder man en producent på den ene side af flaskehalsen om at producere mere, og en producent på den anden side af flaskehalsen om at producere mindre. Modkøb og specialregulering sker for at understøtte handel på elmarkedet.

Ydelsen har betydning for transit, produktion samt de elforbrugere, der aftager el fra det kollektive net.

O.10 Cross Border Trade

Den europæiske transitkompensationsordning giver anledning til såvel indtægter som omkostninger, omkostninger opgøres under O.10 og indtægter under I.6, jf. beskrivelsen under I.6.

O.12 F&U-projekter vedrørende transmission (§ 28, stk. 2, nr. 1)

Omkostningen afholdes i medfør af § 28, stk. 2, nr. 1 for at sikre, at der udføres forsknings- og udviklingsaktiviteter, som er nødvendige for en fremtidig miljøvenlig og energieffektiv transmission og distribution af elektricitet.

O.23 Andel af drift, planlægning og administration

Omkostningerne fordeles efter samme principper som under systempuljen.

O.24 Andel af afskrivninger

Omkostningerne fordeles efter samme principper som under systempuljen.

O.25 Andel af renter netto

Omkostningerne fordeles efter samme principper som under systempuljen.

O.26 Andre omkostninger (§ 69, stk. 1)

Under denne post betaler Elkraft System for nettilslutning af Østkraft til Sydkrafts net, abonnement på Sydkrafts 132 kV-forbindelse over Øresund samt omkostninger til brugsretten til den tyske del af KONTEK-forbindelsen.

O.29 Forrentning af egenkapital

Jævnfør beskrivelsen under systempuljen.

I1 Tarifindtægt, netpuljen

Nettariffen skal dække de omkostninger under nettjenester, som ikke bliver dækket af andre indtægter.

Som en del af tarifindtægten opkræves en indfødningsstarif hos producenter, der ikke er omfattet af aftagepligten, som betaling for de omkostninger de påfører elsystemet. Indfødningsstariffen opkræves som en enhedstarif.

Ud fra gennemgangen af omkostningerne ovenfor fremgår det, at brugerne af ydelserne overvejende er produktion, forbrug, der aftages fra nettet, transit og i mindre omfang nettoafregnede egenproducenter. Omkostningerne bør således fordeles forholdsmæssigt på disse køberkategorier, men nedstående undtagelser gør sig gældende for produktion og transit.

- Det er i EU-regi besluttet, at de systemansvarlige transmissionsselskabers omkostninger ved transit skal finansieres via nationale tariffer fra 1. januar 2004. Formålet er at harmonisere reglerne for grænseoverskridende elhandel i EU.
- Nordel har en målsætning om, at harmonisere indfødningsstarifferne med henblik på at minimere de forvriddinger i elmarkedet, som forårsages af forskelle i tarifstruktur og tarifniveau. De nuværende danske indfødningsstariffer (0,4 øre/kWh hhv. 0,2 øre/KWh) ligger i den øvre ende af det bånd, som Nordel udstikker. Forskellen i de to tariffer er et resultat af en række netberegninger, som tager udgangspunkt i den geografiske placering af forbrug og produktion i det nordiske system. Hvis producen-

ternes betaling stiger, vil det være i strid med indgåede aftaler og virke diskriminerende overfor indenlandske producenter til fordel for nordiske konkurrenter.

I praksis vil det derfor være forbrugerne, der kommer til at betale den største del af omkostningerne.

Elkraft System og Eltra opkræver en indfødningsstarif hos de kommercielle producenter på henholdsvis 0,2 og 0,4 øre/kWh.